

Uvodnik

Julijan Čavdek

Krčenje rajonskih svetov: zgroziti se moramo!

Vprašanje rajonskih svetov se je začelo leta 2009. Sedanja vlada jih je ukinila z zakonom št. 191 (finančni zakon za leto 2010). Na podlagi 17. člena zakonskega odloka 267/2000 jih lahko ohranijo le občine z več kot 250.000 prebivalci.

Po vstopu v veljavo omenjenih določil smo dolgo čakali, kaj bo naredila naša Dežela, ki ima za zakonodajno avtonomijo. Na koncu smo dočakali deželni zakon št. 1/2011, po katerem lahko ohranijo rajonske svete tudi pokrajinska glavna mesta. Tako je občina Trst ohranila vse rajonske svete, drugače pa je za Gorico, ki je doživela pravo ledeno prho, saj ne bo mogla imeti več kot štiri rajonske svete.

Sedanja goriška občinska uprava se je dolgo obotavljala, kaj in kako ukrepati. Na Deželo ni naslovila nobenega resnega protesta. Časa za spremembo števila rajonskih svetov pa je malo, saj rok zapade 31. decembra 2011. Postopek namreč predvideva spremembo občinskega statuta, kar je najprej delo občinske komisije, sledijo razprava in volitve v občinskem svetu.

Prejšnji teden je iz odborništv goriškega podžupana prišel v javnost predlog, ki sedanje rajonske svete združuje na tak način, da se njihovo število od deset zmanjša na štiri. Predlog ni doživel podpore vseh predsednikov rajonskih svetov.

Do tu bi lahko rekli, da gre za postopek, ki spada v okvir javne upravne strukture, če ne bi takoj spoznali, začeni z deželnim zakonom št. 1/2011, popolno neupoštevanje prisotnosti slovenske narodne skupnosti. Spregledan je bil namreč zaščitni zakon 38/2001, ki v 21. členu govori o zaščiti kulturnih in zgodovinskih značilnosti pri administrativni strukturi. Prav to določilo se naslanja na Evropsko konvencijo za zaščito narodnih manjšin, ki jo je sprejel Svet Evrope in jo je Italija ratificirala z državnim zakonom št. 302/1997. Ravno v 16. členu te konvencije se države članice Sveta Evrope zavzujejo, da ne bodo spreminjale administrativnih meja v škodo narodne skupnosti.

Zato je predlog, ki ga je javnosti predstavil goriški podžupan Fabio Gentile, naravnost strašljiv. V njem so trije tradicionalno slovenski rajonski sveti, Pevma-Oslavje-Štmaver, Podgora in Štandrež, dejansko utopljeni v tri številčno največje enote. Gre za izbris iz upravne občinske strukture.

Vsem je namreč jasno, da to prizadene stopnjo prisotnosti slovenskih predstavnikov, raven uporabe slovenščine, ohranitev sedanjih krajevnih imen in še bi lahko naštevali. Zaradi tega ni nobenega dvoma, da je za celotno slovensko narodno skupnost v Gorici sedanji predlog nove razdelitve rajonskih svetov nesprejemljiv. Vse bolj pa postaja jasno, da je tudi deželni zakon bil temu povod, ker je bil napisan brez upoštevanja omenjenih zaščitnih določil.

Kaj smo torej Slovenci dolžni narediti, da nas sedanji predlog krčenja rajonskih svetov ne spravi do tega, da izgine kot subjekt, s katerim se je treba pogovarjati, ko gre za upravljanje območja, določanje urbanističnih načrtov, gospodarskih in industrijskih projektov in za okoljevarstveno politiko? Kaj moramo narediti, da ne bomo le kulturni rezervat?

Najprej se moramo nad sedanjim predlogom resno zgroziti zaradi posledic, ki jih bo imel za našo usodo. Ne bodo namreč dovolj tiskovna sporočila ali priložnostni obiski raznih javnih funkcionarjev. Kot Slovenci nimamo druge izbire, kot da gremo v pravi "pravni boj" za ohranitev rajonskih svetov, ki so bili v vseh teh letih nezamenljivo sredstvo upravljanja z lastno zemljo.

Slovenija v našem objemu

Sprejem Generalnega konzulata RS v Trstu ob Dnevu državnosti

Foto IG

'S svojo državo smo postali razpoznavni po svetu'

Sprejem Generalnega konzulata Republike Slovenije v Trstu je bil tudi letos na tržaški Pomorski postaji. Letošnja slovesnost, na kateri so se zbrali politični predstavniki slovenske manjšine in predstavniki družbene organiziranosti naše narodne skupnosti, predstavniki mestnih in pokrajinskih javnih in vojaških oblasti, je bila zaradi jubilejne obletnice osamosvojitve matične domovine še kako pomembna.

Ta vidik je jasno prišel do izraza v nagovoru, ki ga je generalna konzulka Vlasta Valenčič Pelikan imela ob začetku slovesnosti. V njem se je med drugim zahvalila sponzorjem, ki so omogočili tako uspešno druženje. Predstavnica slovenskega zunanega ministrstva v Trstu je poudarila, da je slovenska država "prerasla polnoletnost", sedaj od mlade republike pričakujemo zrelost. "Okrogla obletnica pa navadno zahteva določeno ocenitev in tudi usme-

Otroški pevski zbor Emil Komel (foto IG)

razpoznavna v svetu. V dvajsetih letih smo pristopili k EU, NATU in številnim mednarodnim organizacijam, pri tem pa spoštovali načela demokracije, odprtosti, sodelovanja, spoštovanja človekovih pravic in tudi manjšin". Spomnila je, da Slovenija se ne nahaja le znotraj državnih meja, temveč živi v ljudeh, ki jo predstavljajo. "Z oddaljenostjo in s specifičnimi okoliščinami pridobi pomen. Slovenci zunaj meja matične domovine so njen odsev in prepričana sem, da z vsakdanjimi gestami pripomorejo k vidnosti in promociji, ne da bi se tega zavedali", je poudarila. Generalna konzulka je zaželela, da bi vsi dejavniki in osebe, ki so pripomogli, da je Slovenija postala samostojna in vidna država na svetovnem zemljevidu, nadalje-

vali dialog, izmenjavo stališč, da bi skupaj gradili projekte, od katerih bi uživali blaginjo vsi. "Tudi za to so potrebni dobra ideja, pogum, inovativnost, prijateljstvo in zaupanje". Ta dialog naj se nadaljuje tudi na relaciji RS - Italija in dežela FJK: "To je zagotovo ključ za uspeh, pravzaprav je edini možni ključ, ki odpre številna vrata".

Sprejem Generalnega konzulata je bil letos naravnat na promocijo slovenskih specifik, ki lahko nedvomno postanejo pomembna vizitka v turistični perspektivi. V tem vidiku je prav posebno vlogo imela predstavitev zamejskih kulturnih in enogastronomskih dejavnikov. S svojo izložbo sta bili namreč prisotni Tržaška knjigarna in turistična agencija Aurora Viaggi, krajevni kmetovalci pa so se predstavili s svojim oljem, vinom, medom in sirom.

Pred družabnostjo je bil kulturni program, ki so ga oblikovali novonastali zborček pri Glasbeni matici pod vodstvom Nede Sancin, pevski sestav SCGV Emil Komel iz Gorice, ki ga vodi Damijana Čevdek. Sklepna točka programa je bila zaupana plesalki Daši Grgič. Na kraju slovesnosti pa so bila razstavljena tudi dela nekaterih slovenskih umetnikov iz Italije, ki so člani društva za umetnost Kons.

IG

Pogovor

Mariji Maver je spregovoril o polstoletni zgodovini tržaške založniške hiše Mladika

3

KROŽEK ZA DRUŽBENA VPRAŠANJA VIRGIL ŠČEK
in STRANKA SLOVENSKA SKUPNOST

vljudno vabita na

**SVEČANOST OB 20-LETNICI
OSAMOSVOJITVE REPUBLIKE
SLOVENIJE**

sodelovala bosta dr. Dimitrij Rupel
in časnica Rosvita Pesek

ponedeljek, 4. julija 2011, ob 20. uri
velika dvorana Narodnega doma v Trstu, ul. Filzi 14

"OSEM TISOČINK" Emporij solidarnosti v goriški nadškofiji

Emporij predstavlja veliko pomoč za družine v stiski

Odbobje krize, ki je prizadelo italijanski polotok, ni prizaneslo niti goriški pokrajini. Na ozemlju je zelo dejavna nadškofijska Karitas, ki s podporo župnijskih središč ter sodelovanjem številnih ustanov in združenj zmore nuditi mnogo uslug osebam, ki imajo različne potrebe, ne nazadnje s pomembnim prispevkom iz sklada osem tisočink (8 x 1000), brez katerega bi res ne mogli uresničiti veliko dejavnosti in uslug v korist ljudi v težavah. Goriška nadškofijska Karitas pomaga ljudem z različnimi finančnimi "orodji"; med njimi so Solidarnostni sklad za tiste, ki so izgubili službo, mikrokredit, družbena agencija z nepremičninami Betlem Onlus, prava "operativna roka" za reševanje problema oseb brez bivališč. Karitas pa je tudi prispevala k nastanku Emporija solidarnosti, prvega na ozemlju dežele Furlanije Julijske krajine, ki je odprt in dejaven od meseca marca.

Potreba po nastanku Emporija solidarnosti. "Emporij soli-

darnosti je v bistvu nastal, da bi zadovoljil potrebe številnih družin, ki s težavo na dostojanstven način prehajajo v tretji in četrti teden meseca, ki pogosto močno preizkuša družine", je povedala Chiara Bertolini, članica združenja La Ginestra, ki upravlja Emporij. "Po zaslugi te vrste 'trgovine' ta dejavnost pridobi dostojanstvo: z uslugo

'nakupovalna torba', ki jo je prej nudila Karitas, so razdeljevali določene izdelke, ki pa niso vedno odgovarjali resničnim potrebam ljudi; sedaj pa ljudje sami prihajajo v Emporij, kjer na samostojen in odgovoren način izberejo to, kar potrebujejo".

Poleg nadškofijske Karitas Emporij podpirajo še Fundacija Goriške hranilnice, goriška občina in pokrajina, ki so pri pobudi soudeleženi in ta inovativni podporni instrument tudi spodbujajo. "Sveže izdelke nam nudi Ipercoop iz Gradišča ob Soči", je še povedala Bertolinijeva, "prek projekta 'Grdi, a dobri'; zraven so še izdelki, ki jih nudita Banco Alimentare in Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura - AGEA". Eden izmed ciljev Emporija je tudi nabiranje darov zasebnikov in, zlasti prek župnij in supermarketov, spodbujanje nabirke tistih izdelkov, ki so nujno potrebni in na policah najprej izginejo, kot npr.

moka in olje.

Način oskrbovanja. "Veliko nam pomagajo skupine, s katerimi sodelujemo", nadaljuje

Chiara Bertolini, "to so župnije, italijanski Rdeči križ, Vincencijeva konferenca, Gruppo Vincenziano, občina in skupnost Arcobaleno". Na sedežih omenjenih ustanov in združenj delujejo centri za poslušanje, kamor se lahko obrnejo ljudje v stiski. Tam zberejo podatke, ki jih nato preverijo, da bi ugotovili, ali gre zares za primer ljudi v potrebi.

Predstavitve Emporija decembra lani; druga desno C. Bertolini

Prosilcem, ki jim priznajo tak status, podelijo kartico s točkami, ki jih nato lahko "potrošijo" v Emporiju; število točk pa je odvisno od števila družinskih članov in ekonomskega stanja. Točke je treba porabiti v mesecu dni, nato jih zbrisejo in ponovno naložijo; kartice veljajo

po tri mesece in se lahko obnovijo, če se stanje ne izboljša. "To omogoča večji nadzor, saj lahko ugotovimo, ali je prišlo do izboljšanja oziroma

poslabšanja razmer posameznih porabnikov; poleg tega omogoča centrom za poslušanje, da ohranjajo stik s temi osebami in spremljajo družine ter jim pomagajo korak za korakom pri izhodu iz težav, v katerih se nahajajo", je še povedala odgovorna.

Doslej smo izdali 280 kartic, preko katerih pomagamo približno 800 osebam. "Med temi je veliko družin tujcev, opazili smo, da se krepko večja število tudi italijanskih".

Življenjski projekt. V Emporiju se najdejo tudi izdelki za čiščenje bivališč in osebno higieno, pa tudi za otroke; družine, ki za to zaprosijo, lahko najdejo tudi plenice za otroke od 13. do 24. meseca. Vsak izdelek velja določeno število točk, ki jih ob koncu nakupa odbijejo od kartice. "Pri nekaterih izdelkih ob-

stajajo neke omejitve", je povedala ga. Bertolini, "tako da s kartico v istem mesecu ni mogoče kupiti več, kot je določeno za tisti izdelek; na tak način lahko vsi prejmejo to, kar potrebujejo.

Opazili smo, da tak sistem deluje, z njim smo vsi zelo zadovoljni. Če ob koncu meseca komu še ostajajo točke na kartici, ne silimo ljudi, da bi jih nujno končali za vsako ceno. S časom skušamo uravnovešati bodisi izdajanje točk kot vrednost izdelkov, sicer bi tvegali, da bi ljudje kupovali tudi to, česar ne potrebujejo; tako početje se nam ne zdi primerno".

Prostovoljci v Emporiju solidarnosti so dejavni tudi pri spremljanju uporabnikov pri nakupih, da bi bili pri tem pozorni; pomagajo jim tudi na najboljše način razumeti razpoložljive točke na kartici in upravljanje z njimi. "Mnogi so se prav dobro naučili uporabljati izdane zneske, kar je za nas veliko zadoščenje", je še povedala odgovorna Chiara Bertolini. "Emporij gotovo ni rešitev za družine v stiski, brez dvoma pa predstavlja zanje veliko pomoč".

Selina Trevisan
(prev. DD)

Duhovniki pomagajo vsem. Pomagaj vsem duhovnikom.

Vsak dan 38.000 škofijskih duhovnikov oznanja evangelij ljudem po župnijah ter nudi miloščino, tolažbo in upanje. Da bi lahko nadaljevali s svojim poslanstvom, potrebujejo tvojo pomoč, in sicer dar za vzdrževanje duhovnikov. Darove prejema Osrednji institut za vzdrževanje duhovščine in jih razdeli med vse duhovnike, predvsem tiste, ki delujejo v najrevnejših skupnostih in lahko torej računajo na radodarnost vseh ljudi.

Dar za naše duhovnike. Podpora mnogim koristi vsem.

Darujete lahko na 4 načine:

- z nakazilom na poštni tekoči račun št. 57803009
- s kreditno kartico: v sklopu mreže CartaSi s klicem na brezplačno številko 800.82.50.00
- z bančnim nakazilom v najpomembnejših italijanskih bankah
- neposredno na Institutu za vzdrževanje duhovščine v vaši župniji.

Dar je odtegljiv:

Kdor želi, lahko pri izračunu davčne osnove za izračun davka od dohodkov fizičnih oseb IRPEF in njegovih dodatkov odtrga od svojih skupnih dohodkov darove, nakazane Osrednjemu institutu za vzdrževanje duhovščine, do maksimalnega zneska 1.032,91 evrov na leto.

Naknadne informacije na spletni strani www.offertesacerdoti.it

SNOVANJA Glasba pod cerkvenim obokom

Dva čezmejna zbora in Komelovi preludiji

Glasba pod cerkvenim obokom iz niza Sنوانja, ki ga prireja SCGV Emil Komel...

vanjih. Nastop je začel s tezej-skim kanonom Magnificat, ki je dal ton koncertnemu večeru...

diških dolin Narlieuša je, ki je ob spremljavi klavirja (Eva Dolinšek), violine (Noemi Cristiani) in zvona...

suse Hristoase, t. i. molitev srca iz vzhodne duhovne tradicije, ki jo je zbor Trubar zapel...

Zbor Trubar s sopranistko Alessandro Schettino

SNOVANJA 2011 V parku vile Olivo v Gorici

Živahni jazzovski Zig zag

V ponedeljek, 20. junija 2011, so se na koncertu iz cikla Sنوانja 2011 predstavili učenci oddelka za jazz glasbo...

Contino, Marta Vidoz, Thomas Titze, Jasmin Podveršič, Mattia Bregant, Simone Porta, Enrico De Naccini, Christian Fassina in Michele Marino...

Foto K. Brešan

ranteja, nepozabna standarda, Kernovo Autumn Leaves in Dorhamovo Blue Bossa, proti koncu pa izvrstno delo Pata Methenya, Bright Size Life...

etno in sodobno glasbo. S krajšimi improvizacijami so lahko izražali tudi lastno kreativnost, saj je tečaj skupinske igre za jazz zasedbe namenjen ravno temu...

Gostovanje mladih igralcev skupine O'Klapa v vrtcih

Štirje fantje muzikantje so razveselili malčke

Lutkovna igrca Štirje fantje muzikantje pod režijskim vodstvom Franka Žerjala in mentorstvom Katerine Ferletič je doživela v prejšnjih dneh vrsto ponovitev...

naših vrtcih, in sicer v ponedeljek, 13. 6., v vrtcu v Pevmi, v torek, 14., v Max Fabiani, v sredo, 15., v Štandrežu, v četrtek, 16., pa je imela kar dva nastopa, v vrtcu v ul. Brolo in v Rupli.

drugače vplival na nastopajoče. V Pevmi so mladi amaterski igralci nastopali ob spremljavi jokojočega fantka, v vrtcu Max Fabiani so otroci pozorno in v tišini spremljali celotno zgodbo, v Štandrežu so celo razbrali duhovito plat predstave...

nastopajoči postali bolj samozavestni in samostojni, kar sami namreč poskrbijo za postavitev scene, ne potrebujejo več nobenih navodil in niti preganjanja k delu. Vsa ve točno, kaj je treba narediti in katera je njegova vloga...

manska skupina O'Klapa župnije sv. Ivana v Gorici je samozavestno nastopila skoraj v vseh

Ferletičeva je dejala, da je bil odziv otrok v posameznih vrtcih različen in je seveda vsakič

Po predstavi nam je "glava in duša" lutkovne skupine, Katerina Ferletič, povedala, da so

Obvestila

Katoliška knjigarna zaposluje sodelavca. Prošnje naj zainteresirani s podatki (curriculum vitae) predstavijo do 15. julija 2011...

V prostorih Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici je prosto stanovanje pribl. 90 kv. metrov. Zainteresirani naj predstavijo prošnjo na upravi Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici.

"Jaz, mi, oni - multikulturni dialog". Po Rimu in Piacenzi se je skupinska razstava "Jaz, mi, oni - multikulturni dialog" preselila v Gorico. Odprtje skupinske razstave, ki bo na ogled do 4. julija, je bilo v petek, 24. junija, v galeriji Kulturnega doma v Gorici.

Feiglova knjižnica bo v poletnem času od 27. 6. do 29. 8. 2011 odprta od ponedeljka do petka od 8.00 do 16.00.

SD Sončnica in AŠZ Olympia prireja poletno središče Srečanja 2011 za otroke od 3. leta dalje od 13. junija do 29. julija v Zavodu Sv. Družine.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja vsakoletni tradicionalni piknik v soboto, 6. avgusta 2011.

Vpisovanje od 4. julija dalje: Ivo tel. 0481 882024; Dragica 0481 882183; Rozina 347 1042156; Marija 0481 390697; Saverij 0481 390688. Ob vpisu akontacija 20 evrov.

tel. 0481 882024; Dragica 0481 882183; Rozina 347 1042156; Marija 0481 390697; Saverij 0481 390688. Ob vpisu akontacija 20 evrov.

Darovi

Ob postavitvi doprsnega kipa predragemu očetu dr. Antonu Kacinu darujeta Marija in Metka 1.000 evrov za Kulturni center Lojze Bratuž.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 1.7.2011 do 7.7.2011) Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Beke 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob sobotah, od 21.30 do 22.30. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30. Spored: Petek, 1. julija (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studija 2. Nedelja, 3. julija (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju. Ponedeljek, 4. julija (v studiu Andrej Baucon): Narodno-zabavna in zabavna glasba - Zanimivosti in humor. Torek, 5. julija (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki in našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem. Sreda, 6. julija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Z drobnico na planinah - Izbor melodij. Četrtek, 7. julija (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti in praktični nasveti.

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ. Glasbeni večer pod lipami BAKALINA. Jani Kutin, glas; Renata Lapanja, harmonika. Danilo Čotar nam bo predstavil sir Tolmice iz Čadrga in sirarsko skuto. Kulturni center Lojze Bratuž, četrtek, 30. junija 2011, ob 20.30

SKPD F. B. SEDEJ. vabi na 41. FESTIVAL "ŠTEVERJAN 2011". Med borovci. 1. julija ob 20. uri - prvi tekmovalni večer; 2. julija ob 20. uri - drugi tekmovalni večer; 3. julija ob 17. uri - finalni večer. gost finalnega večera bo ansambel SLOVENSKI MUZIKANJTE. POD POKROVITELSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE - GORICA

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ. vabljeno vabi na ogled lutkovne predstave Miroslav Košuta ŠTIRJE FANTJE MUZIKANTJE v izvedbi skupine O'Klapa režija Franko Žerjal mentor skupine Katerina Ferletič. Kulturni center Lojze Bratuž, ponedeljek, 4. julija 2011, ob 11.30

Cronache Isontine

Cronichis Lisuntinis - Posoška kronika

provincia di gorizia
provincie di gurize
pokrajina gorica

www.cronacheisontine.it

Il progetto è realizzato dalla Provincia di Gorizia e finanziato dalla Regione Friuli Venezia Giulia, ai sensi delle leggi 482/99, 38/01 e della L.R. 26/07.

Il projet al è realizât de Provincie di Gurize e finanziât de Region Friûl Vignesie Julie, ai sens des leçs 482/99, 38/01 e de L.R. 26/07.

Projekt izvaja Pokrajina Gorica, financira pa ga Dežela Furlanija Julijska krajina v okviru zakonov 482/99 in 38/01 ter deželnega zakona 26/07.

La lenghe sarde La lingua sarda

La Sardegna, une des grandis isulis dal Mediterani, e à une fisionomie culturâl dute particulâr, une vore caracterizade, par tancj ponts di viste. Une des sôs specialitâts e je la lenghe fevelade de plui part des personis che a vivin lì. Pòc plui di un milion di lôr, di fat, a doprin "sa limba", ven a stâi "la lenghe".

Lis primis testimoneancis de lenghe sarde, che tancj di lôr a pensin che e sedi une des lenghis romanzis plui similis al latin, a son de Ete di Mieç. La prime letare scrite ta cheste lenghe e je adiriture dal an 1070. Il document forsît plui impuartant di chê ete e je la Carta de Logu, une sorte di Costituzion dal Ream di Arborea, un dai cuatri stâts independents de Sardegna di in chê volte. Par casualitât, o forsît no, la Carta de Logu e je de seconde metât dal Tresinte, e duncje, de stesse ete che in Friûl il patriarce Marquart di Randeck al meteve adun - par latin - lis Costituzions de Patrie dal Friûl.

Dopo de Ete di Mieç la lenghe sarde e à pierdût impuartance tal ùs public, a favôr des lenghis dai sorestants forescj di passaç: i catalans, i spagnûi e i piemontês. La situazion e à scomençât a cambiâ dome a la fin dal secul XX, cuant che, di fat, prin la Region Sardegna e po il Stât Talian a à ricognossût la esistence di une minorance sarde, cun cierts dirits fundamentâi di fonde. Po, tai prins agns dal secul XXI, e je stade frontade une cuistion impuartante e delicade: chê de lenghe comune. La lenghe sarde, di fat, e je dividude in doi grancj grups di dialets (i logudorês e i campidanês), che a son pluitost diferents tra di lôr, pûr se a fasin part di un unic sisteme linguistic. Su la fonde di chestis dôs varietâts, si à tacât a meti adun une lenghe sarde comune (Limba Sarda Comuna), che e je la varietât standard che si dopre tai ats publics e tes occasions oficials. Ore presint il dibatit su la lenghe sarde comune al è inmò viert.

Cui che al vûl, al pues cjatâ plui informazions su la lenghe sarde in internet. Si cjatin ancje dizionaris (www.ditzionariu.org), gramatichis (www.limbasarda.it), pagjinis di notiziis (www.sotziulimbasarda.net) e, par cui che al vûl, ancje musiche rap (www.creposse.org).

A Gurize e je presinte la sezion provinciâl de Associazione regional dai sarts in Friûl Vignesie Julie, impegnade in iniziativis culturâls une vore interessantis.

Musiche par ducj Musica per tutte le tasche

Se tu âs metût sù un grup musicâl, ma no tu puedis fâ lis provis ta la cantine dai tiei parcè che chei dongje a protestin... Se ti plasarès incidi un CD ma no tu sâs di ce bande scomençâ... a Çarvignan e je la soluzion: la "Casa della Musica" in Vie Verdi 23, une struture di 700 metris cuadris, su doi plans, che e je dedicade propit a ducj i apassionâts e ai professioniscj di chest setôr. Si trate de seconde struture di cheste fate in dute la region (chê altre e je a Trieste). La "Casa della Musica" e je gjestide da la Supersonic Studio, che e garantis la assistenze tecniche organizzative, e dirêç il studi di registrazion e e promôf events musicâi. Tal plan tiere si cjatin un spazi espositif, une sale centrâl e cuatri salis insonorizadis par fâ provis. Culi a son un implant audio, amplificadôrs par bas e ghitare, batarie e plan elettric. Lis salis par fâ provis si puedin naulizâ, a presis plui bas, par zovins e associazions. Tal plan disore, invece, si cjatin l'auditorium cun 100 puecj, la sale di riprese e la regjie dal studi di registrazion. L'auditorium al è furnît di implant audio, mixer 24 canâi pal live, 2 proietôrs con 2 schermis a tindine e di colegament cabli cu la regjie dal studi. La "Casa della Musica" e je vierte lunis, martars, joibe e vinars des 17.00 aes 20.00 e, su prenotazion, tes stessis zornadis, fin aes 22.00. Informazions: tel. 0431 388990, 392 2837733, casadellamusic@com-cervignano-del-friuli.regione.fvg.it.

La Casa della musica, in via Verdi 23, a Cervignano del Friuli, è una struttura di 700 metri quadrati, su due piani, dedicata a tutti gli appassionati o agli addetti ai lavori della regione. La Casa della musica è gestita da Supersonic studio, che garantisce assistenza tecnico-organizzativa, dirige lo studio di registrazione e promuove eventi musicali.

Zagoreli so junijski kresovi I fuochi della notte di San Giovanni

Okoli 21. junija preide pomlad v poletje s pojavom poletnega solsticija. Na ta dan, ki se mu pravi tudi kres, je dan najdaljši oziroma noč najkrajša. Skratka, dan se prične še neopazno, a zanesljivo postopoma krajšati. Astronomski pojav je hkrati tudi osnova za praznovanje tako imenovane kresne noči. Ta ljudska šega, ki je odraz narodnostne kulturne dediščine, je tudi med Slovenci v Italiji še vedno živa in prisotna.

Vsako leto ob godovanju sv. Janeza Krstnika zagorijo številni kresovi, ki jih krajani obogatijo s krajšim kulturnim programom in z družabnim srečanjem. Običaj sežiganja kresov je po mnenju etnologov stara slovanska navada, ki izvira iz poganskega obredja naših prednikov. Z dviganjem plamenov v temno nebo je človek hotel počastiti sonce in mu z ognjem pomagati, da ohrani čim dlje svojo moč.

Alla fine di giugno, quando la primavera lascia il posto all'estate, nell'ambito della comunità slovena nel Goriziano si rinnova l'antica usanza dei falò in ricordo della natività di San Giovanni Battista. Tale data, che nel calendario liturgico oscilla tra il 20 e il 28 di giugno, coincide con il fenomeno astronomico detto solstizio d'estate. In questo periodo il sole comincia a decrescere e di conseguenza la notte inizia ad allungarsi. I fuochi della notte di San Giovanni, che in sloveno si definiscono con il termine "kresovanje", fanno parte di una tradizione arcaica e lontana nel tempo.

Eno izmed številnih tradicionalnih kresovanj je bilo tudi letos in sicer v torek, 21. junija, na Jeremitišču. Zaselek pri Štandrežu so v večernih urah obiskali številni radovedneži, ki so v veseli družbi izrekli dobrodoščilo poletju in skupaj pričakali sežig visoke grmade suhih vej in lesa. Gostoljubni Jeremitarji so seveda poskrbeli tudi za pogostitev mimoidočih s prigrizkom in Zlahtno kapljico. Kresovanje je v organizaciji štandreškega rajonskega sveta potekalo tudi v Štandrežu in v Selcah v organizaciji krajevnih društev Jadro in Tržič.

Il bus Overnight riparte per Sistiana

Overnight è pronto a ripartire il 2 luglio. Autobus messi a disposizione dall'Azienda Provinciale Trasporti saranno dedicati all'accompagnamento dei ragazzi che il sabato sera vorranno raggiungere in sicurezza la Baia di Sistiana.

I partner storici, ovvero Provincia di Gorizia, Ass n. 2 Isontina e Apt, si stanno coordinando con i soggetti di Overnight Trieste per predisporre tutti i dettagli necessari all'attivazione del servizio. Operatori ed educatori saranno così presenti sia sugli autobus sia nelle postazioni informative presenti nella Baia di Sistiana.

Percorsi e orari degli autobus non subiranno grandi variazioni rispetto allo scorso anno e verranno comunicati nel dettaglio durante una conferenza stampa in Provincia a Trieste il prossimo 1 luglio.

Nel corso dell'anno Overnight Gorizia è stato presente a numerosi concerti e altri eventi giovanili, nonché nelle scuole superiori con il progetto "Libertà di emozione" e la collaborazione di Pino Roveredo e Andrea Picco. Tutto è stato possibile anche grazie al finanziamento della Regione Fvg.

Ormai già da diversi anni grazie a questo progetto i giovani di Gorizia, Monfalcone, Trieste ma anche tutti coloro che abitano i centri più piccoli possono viaggiare da e per la Baia di Sistiana in completa sicurezza.

Inoltre un servizio di informazione e consulenza contro l'abuso di alcol e droghe fornisce ai ragazzi tutti i mezzi necessari ad evitare l'assunzione di queste sostanze.

Overnight è apprezzato sia dai ragazzi stessi che dai genitori.

Narodno-zabavni večeri v Števerjanu

Tre giorni di musica folk a San Floriano

Tradicionalni Festival narodno-zabavne glasbe »Števerjan 2011« zaznamuje vsak prvi julijski konec tedna v Brdih. Letošnji datum festivala, ki je 41. po vrsti, so kar se da zgodnji, se pravi od petka, 1. julija, do nedelje, 3. julija. Festival je tekmovalnega značaja. Prva dva večera nastopajo ansambli pred dvema komisijama, na nedeljskem finalu pa se približno petnajst najboljših ansamblov poteguje za zmago.

Ogni anno, durante il primo fine settimana di luglio, l'atmosfera a San Floriano del Collio è all'insegna della musica folk, quando si svolge il tradizionale Festival di San Floriano/Števerjan, giunto quest'anno alla quarantunesima edizione, che avrà luogo dal 1° al 3 luglio 2011. Il festival è articolato in un concorso musicale tra i complessi iscritti, che competono esibendosi durante le prime due serate per poter far poi parte dei quindici migliori gruppi che si confronteranno nella finale durante la terza serata. Il festival verrà presentato da due famosi conduttori della scena televisiva slovena, Janez Dolinar e Jasna Kuljaj. Filip Hlede, attuale presidente del Festival, ci confida alcuni dettagli riguardanti la manifestazione.

V vlogah napovedovalcev ne bosta manjkala že večletna sodelavca Janez Dolinar in Jasna Kuljaj, priljubljeni osebnosti slovenske televizijske scene. O samem nastanku festivala in še o marsičem zanimivem v zvezi z veselico nam zaupa letošnji novi predsednik »Števerjana 2011« Filip Hlede.

Od kod je prišla ideja, da bi priredili festival?
Člani števerjanskega ansambla Lojzeta Hledeta so po udeležbi na tekmovanju v okviru prvega Ptujkega festivala narodno-zabavne glasbe postavili na noge podobno tekmovanje v Števerjanu. Organizacijsko so ga v sodelovanju z društvom »F. B. Sedej« iz Števerjana vodili do 20. izvedbe. Potem je bila organizacija festivala prepuščena le društvu.

Števerjanski festival spada s Ptujkim in z Vurberškim med tri najpomembnejše tovrstne slovenske festivale. V čem se Števerjanski razlikuje od ostalih dveh?
Najizrazitejša razlika je gotovo v tem, da festival v Števerjanu daje vsakemu ansamblu možnost tekmovanja, medtem ko pride do selekcije pred začetkom ostalih dveh festivalov.

Gotovo je tekom let prišlo do določenih sprememb in modernizacije. Kje se jih opaža?
Po osamosvojitvi Slovenije je festival prodril v medije, kar seveda pomeni tudi večjo promocijo. V 90. letih se je namreč začelo vsakoletno sodelovanje z Janezom Dolinarjem, ki je takrat delal na RTV Slovenija. Velika pridobitev zadnjih let je lepo oblikovana in urejena spletna stran društva »F.B. Sedej« (www.sedej.org), na kateri je vsako leto poleg objave seznama nastopajočih, sestave dveh komisij (za glasbo in za besedilo) ter imen nagrajencev, možno neposredno slediti poteku vseh večerov.

Opazam, da se smehljaj. Na kaj si se spomnil?
Na anekdote, ki ne manjkajo na festivalu, na poseben način pridobivanja dovoljenja za plakiranje v lokalih, se pravi na vse nاپitnine za natakiranje, na prinašanje pijače in jedače policistom na bivši mejni prehod, da bi ga pustili odprtega pozno v noč in tako omogočili prihod ljudi iz slovenskih Brd ...

A Grado con Fido sulla spiaggia

L'arrivo dell'estate corrisponde ad un aumento degli appelli contro l'abbandono dei cani. Purtroppo, però, in Italia viaggiare con il proprio amico a quattro zampe resta un'impresa difficile. Su 8.000 chilometri di costa ci sono solo 27 spiagge aperte agli animali. Consapevole di questo problema, la Provincia di Gorizia ha stanziato 17mila euro per la realizzazione di 3 spiagge private aperte agli amici a quattro zampe. Lo ha sottolineato il presidente della Provincia di Gorizia, Enrico Gherghetta, all'inaugurazione, avvenuta nei giorni scorsi, delle due spiagge gradesi (la Spiaggia di Snoopy e il Lido di Fido), e della futura area attrezzata del lido di Staranzano.

Sia la "Spiaggia di Snoopy" (Grado Pineta) che il "Lido di Fido" (Grado) sono attrezzate oltre che di ombrelloni, brandine e docce, per uomini e animali, anche di un servizio di dog sitter e di uno spazio di 500 metri quadrati dove poter lasciare il proprio animale libero di giocare.

Il presidente della Git, Marino De Grassi, oltre a sottolineare l'assurdità del lungo iter burocratico da seguire per l'apertura delle "spiagge canine", ha evidenziato come l'opportunità di portare il proprio cane in spiaggia rappresenti una risposta concreta ai 9mila cani abbandonati ogni anno nel periodo estivo.

Presenti alle inaugurazioni il presidente Enrico Gherghetta e l'assessore Sara Vito, in rappresentanza della Provincia di Gorizia, e il vice sindaco del Comune di Grado Gianni di Mercurio, il consigliere Dario Raugna, il presidente della Git Marino De Grassi, il prefetto di Gorizia Maria Augusta Marrosu con la sua bassottina Olga, il comandante di Circomare Cillo e il maresciallo della stazione dei carabinieri Bottoni.

Infine, Eleonora Zanutel, responsabile dello "Sportello a 4 Zampe" della Provincia di Gorizia, ha suggerito due siti in cui trovare le spiagge aperte ai cani sia in Italia che in Europa: il sito della Protezione Animali ENPA (www.cnpa.it) e www.vacanzebestiali.org.

V In Italia na aperitiv, v Slovenijo pa na večerjo

Aperitivo in Italia, a cena in Slovenia

Mladi se radi zabavajo in dvajsetletniki z Goriškega znajo odlično izkoristiti priložnosti, ki jih nudijo razni lokalni zabavišča tako na eni kot na drugi strani nekdanje meje. To sta nam potrdila fant in dekle iz Nove Gorice in njuna vrstnika iz Gorice. »Zelo rada zahajam v Gorico, saj je v njenem centru zvečer bolj zabavno in živahno kot pa v Novi Gorici.« Tako nam je zaupala enaidvajsetletna Kristina iz Nove Gorice in dodala: »V Italiji je pa sploh zelo uspešna navada aperitiva, ki pa v Sloveniji ni tako razširjena.« S to trditvijo se strinja tudi Kristinin someščan Tadej, ki je star 23 let: »Med vikendom gremo radi s prijatelji na pijačo v Gorico. Pri tem bi dodal pa to, da prijatelji, ki ne obvladajo italijanščine, raje ostanejo v Sloveniji, saj jim je včasih nerodno, ker v Gorici težko najdejo kak lokal, kjer uslužbenci razumejo slovenščino.« Če je Gorica privlačnejša za t.i. »aperitiv«, je pa Nova Gorica bolj zanimiva za druge vrste zabave. »S prijatelji redno zahajamo v MagmoX, saj je ta prostor čudovit in vključuje veliko elementov, ki jih na italijanski strani nekdanje meje težko najdemo.

Lahko se namreč zabavaš z bowlingom, z biljardiranjem in obenem povečerjaš. Poleg tega je tam vse lepo urejeno kot tudi v nakupovalnem središču Qlandia,« je povedala enaidvajsetletna Stefania iz Gorice. Slednja je tudi priznala, da jo skorajda vsi v Sloveniji razumejo, tudi če spregovorijo v italijanščini, in da bi se morali tudi v Gorici potruditi, da bi poznali vsaj osnove

slovenščine, saj bi to gotovo privabilo še več ljudi iz Slovenije. V MagmoX rad zahaja tudi enaidvajsetletni Daniele iz Gorice, ki dodaja: »V Novo Gorico rad zahajam tudi na večerjo, saj so tam odlične restavracije in picerije, ki so med drugim cenejše od italijanskih.« Skupni element, ki združuje naše anketirance, pa je nedvomno Slesjan. »Pogosto se poleti s prijatelji odpravimo v Slesjan, ker je relativno blizu in ker so tam večkrat zelo zabavni žuri,« je povedala Kristina, ki je priznala, da se večkrat tja odpravi ali z avtomobilom ali s taksijem. Ko pa smo ji rekli, da Pokrajina Gorica prireja brezplačno avtobusno povezavo med Gorico in

Sesljanom, t.i. Overnight, nam je priznala, da bo gotovo pomislila na priložnost in dodala: »Verjetno bi bilo treba razne pobude v Italiji bolje oglaševati v Sloveniji, saj veliko potencialno zainteresiranih oseb sploh ne ve zanje.« Tudi Tadej rad zahaja v Slesjan, saj »redko lahko najdeš tako lep disko v tako lepi lokaciji.« Sam Daniele pa je priznal, da se je že večkrat peljal z avtobusom Overnight, Stefania pa je povedala, da ni velika ljubiteljica Slesjana, »kljub temu pa bi morale ustanove dodatno okrepiti ponudbo projektov, kot je Overnight, saj se tako lahko nudi mladim odlično možnost za zabavo na najbolj varen način.«

I giovani amano divertirsi e i ventenni del Goriziano sanno sfruttare pienamente le occasioni che vengono loro offerte da vari locali e luoghi di divertimento sia dall'una che dall'altra parte di quello che una volta era il confine tra Italia e Slovenia. Di ciò abbiamo avuto conferma parlando con una coppia di giovani di Nova Gorica e una di Gorizia. "Mi piace molto venire a Gorizia, perché di sera il centro è più divertente e vivace di quello di Nova Gorica," ci ha confidato la ventunenne Kristina di Nova Gorica, che poi ha aggiunto: "In Italia riscuote molto successo il rito dell'aperitivo, che invece in Slovenia non è particolarmente diffuso."

Strofi pituradis di jazz

Strofe dipinte di jazz

"Strofi pituradis di jazz" al è un titol che al è dut un program e che al palese ben il significat de rassegne. Cheste manifestazion, di fat, e ufriš une panoramiche complete di diversis formis di espression artistiche. La manifestazion "Strofi pituradis di jazz", che si davuelç te bieles suaze dai lâts de FIPSAS di Romans, chest an e je rivade a la seste edizion. E je promovude da la associazion culturâl no-profit "Liberatorio d'arte Fulvio Zonch", che e immanee events musicâi, spetacui di piture dal vif e di teatri, leturis poetichis, mostris e installazions.

Incorniciata dalla suggestiva atmosfera dei Laghi Fipsas di Romans d'Isonzo, la manifestazione "Strofe dipinte di jazz" giunge quest'anno alla sua sesta edizione. Promossa dall'associazione culturale no profit Liberatorio d'arte Fulvio Zonch, propone eventi musicali, performance di live painting e teatro, letture poetiche, mostre e installazioni all'aria aperta.

Par cui che nol à mai partecipât, e vâl la pene di fâ un salt, dai 7 ai 9 di Lui, par passâ une serade diverse dal solit. Il fin da la socie di Romans al è propit chel di promovi la art in dutis lis sôs modalitâts espressivis, da la piture a la musiche, da la sculture a la poesie, da la fotografie al univiers vivarôs da lis "prestazions". E sarâ ancje furnide di un bon cjanton enogastro-nomic, là che si podarâ mangiâ, ma si podarâ ancje provâ stimui visîfs, cu lis sugestions e cu lis emozions dal ambient dulintor, o pûr rilassâsi cjaminant tor dal lâ. Te suaze da la manifestazion si esibiran ancje une vore di grups musicâi. Sul palc si podaran viodi i Sdc Trio, The Dark Wave, Exposureensemble, Imagens Quartet, Arbe Garbe e Togue. Si pues cjatâ plui informazions sul event e su la associazion intal sît www.liberatoriodarte.it o su Facebook.

Scrivono / a scrivin / pišejo : Alessio Potocco, Marco Bisiach, Ilaria Purassanta, Paolo Roseano, Matteo Femia, Tanja Zorzut, Jerica Klanjšček, Vanja Sossou, Albert Voncina.

Collaborano / a colaborin / sodelujeta: Servizio Identità Linguistiche / Servizi Identitât Linguisticis / Služba za jezikovne identitete, Ufficio Stampa / Ufici stampe / Tiskovni urad - Provincia di Gorizia.

Promotori / promotôrs / pobudniki: Societât Filologjiche Furlane, Slovenska kulturno-gospodarska zveza e Svet slovenskih organizacij

ZALOŽBA MLADIKA Okrogli jubilej

Slavje ob pol stoletju knjižnih izdaj

Tržaška Založba Mladika praznuje okroglih petdeset let plodnega delovanja, zato je na slavnostni večer v Peterlinovo dvorano povabila vse avtorje, ki so sodelovali z njo. Med številnim občinstvom je bilo veliko uglednih gostov, naj omenimo samo Johna Earla, Miroslava Košuto in Bruna Lisjaka. Urednica Nadia Roncelli je podala kratek zgodovinski pregled prehojene poti, od ustanovitve revije Mladika leta 1957 do nerednega izhajanja knjig in publikacij. Leta 1961 je izšla prva knjiga, in sicer pesniška zbirka *Moja pomlad* Brune Marije Pertot. Po mnenju Jožeta Peterlina je bil povojni rod generacija, ki je bila sposobna kljub prestanemu vojnemu zlu spregovoriti o pomladi. Založba je na začetku slonela celotno na prostovoljnem delu. Kljub temu da ni bilo honorarjev, je krog izobražencev in intelektualcev rade volje daroval svoj prosti čas, trud in požrtvovalnost. Kot je dejala urednica, "bila je knjiga in ta je ostala". Založba je v devetdesetih letih doživela pomembno prelomni-

co, saj je začela prejemati finančne prispevke samostojne slovenske države, leta 1999 pa se je osamosvojila, prej je delovala v Slovenski prosveti. Od takrat se je veliko zgodilo, izšlo je okrog tristo knjig najrazličnejše vsebine: pesmi za otroke in mladino, katalogi, slovarji, proza, znan-

končala z besedami, "korenine so pognale obilo sadov, ki jih še vedno uživamo z novo možnostjo čutenja in izražanja". Za predavateljsko mizo je prof. Marija Pirjevec zbranimu občinstvu predstavila pesniško zbirko Brune Marije Pertot *Črničke dobre na nabrežju*. "Pesniško rojst-

navzen. Mnenja je namreč, da količina ne more nadomestiti knjižne kakovosti. Kot je dejala prof. Pirjevec, "čeprav ima prva zbirka samo dvajset slogovno tradicionalnih lirskih izpovedi, je njena izrazna norma gibljiva in prožna, odprta v družbeno resničnost". Pesnica je v celoti pozitivno usmerjena in ima izvirno razmerje do dejanskega sveta. V eni izmed njenih pesmi je "še smrt kot travniki zelena". Po drugi svetovni vojni, po obdobju "kulturnega genocida", je znova pognalo bogato kulturno in literarno življenje. Mladi so objavljali svoje prve poskuse v dijaških listih. "Tudi Bruna Pertot je bila med njimi, a je literarno in po vrednostnih merilih drugačna od ostalih, saj je od nekdaj hodila svojo pot ločeno od drugih, skoraj samoraslo", je na koncu poudarila prof. Pirjevec. Bruno Pertot je označila kot "pesnico z izredno močjo osebnega razigranega vitalizma, ki nikoli ne joče zaradi življenjskih tegob".

Izbor pesmi je prebrala Alenka Hrovatin, za glasbeni utrinek pa je poskrbela pianistka Jana Zupančič. Ob koncu kulturnega praznika so si avtorji na družabnosti segli v roke, nazdravili prvim petdesetim letom Mladike in se posladkali s torto.

Obvestila

Delavnice slovenščine za otroke od 9. do 12. leta v projektu Jezik-Lingua: v slovenščini o glasbi, filmih, računalništvu, o mladinskih revijah, o slovenski pop in rock pevcih, o hrani, o oblačilih, predmetih in o drugem, kar je mladim všeč, in o šoli v neformalni slovenščini. V prostorih Slovenskega dijaškega doma S. Kosovela, ul. Ginnastica 72, Trst, vsak torek in četrtek od 9.30 do 11.30 od 13. 6. 2011 do 1. 7. 2011. Informacije: teco01@jeziklingua.eu.

Apostolstvo sv. Cirila in Metoda iz Trsta vljudno vabi na

slovesno praznovanje svetih bratov v nedeljo, 10. julija letos, ob 17. uri na Vejni pri Trstu. Sv. mašo bo vodil novomašnik g. Gašper Lipušček. Sodeluje Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta.

Darovi

Misijonski krožek Rojan je prejel: za slovenske misijonarje: Bojan Kamnik 25 evrov; za akcijo misijonarja patra Vladimira Kosa, za potresence in sirotišnico v Tokiu: Anna Maver 50 evrov. **Za rojansko glasilo** Med nami daruje dr. Jurij Rosa 50 evrov.

Prof. Marija Pirjevec in pesnica Bruna Marija Pertot (foto Kroma)

stvene razprave in se bi lahko naštevati. Pri tem je sodelovalo sto dvajset avtorjev, nastal je širok krog bralecev, tudi onstran morja in Alp. "Pestro delovanje dokazuje ljubezen do slovenskega jezika in kulture, predvsem pa do lastne zemlje". Nagovor je

vo avtorice sodi v začetek šestdesetih let, ko je revija Mladika izdala *Mojo pomlad*, leta 2007 pa drugo pesniško zbirko *Ti navdih in jaz beseda*". Iz obeh zbirk veje izjemna zadržanost, hkrati tudi strog odnos do lastnega ustvarjanja, saj pesnici ni do uveljavitve

Jubilejni koncert ŽPZ Prosek-Kontovel "Iz naših src do vašega srca"

Sponosom naprej! To je bilo geslo bogatega in občutenega večera, na katerega je v Kulturnem domu na Proseku vabil Ženski pevski zbor Prosek-Kontovel ob prvi desetletnici delovanja. V petek, 24. junija, je ženskemu sestavu v pozdrav najprej zapel domači Moški zbor Vasilij Mirk pod vodstvom Marka Sancina, osrednji nastop pa so seveda imele jubilarke, ki jih od vsega začetka vodi Marko Štoka.

Zbor je nastal z namenom, da bi obogatil vaško kulturno življenje, potem ko je utihnil nekdanji vaški ženski zbor, ki je nastal leta 1980. Danes so pevke pomemben člen raznovrstnih vaških prireditev, saj redno

nastopajo na domačih posvetnih in verskih srečanjih, med letom pa se udeležujejo tudi več revij. Repertoar je raznolik in

obsega ljudske in nabožne pesmi, priredbe ljudskih napevov in partizanske pesmi. Pri izbiri skladb dajejo prednost domačim slovenskim in predvsem primorskim avtorjem, katerim je bil posvečen tudi jubilejni

pir in za kar ji gre naša prisrčna zahvala", je v uvodnih besedah poudarila pevka Irena Rustja in obnovila nastanek zbora, ki je prvič zapel septembra leta 2000 v veseligr Pušat kontovskega gledališkega ustvarjalca Alojza Cijaka. In prav odlomki iz te igre, ki jo je takrat postavilo na oder domače dramsko društvo Jaka Štoka, so na petkovem koncertu povezovali program pesmi. Nastopila sta člana dramske družine Dario Rupel in Aleksij Štoka; med eno in drugo pesmijo sta hudomušno priklicala v spomin stare čase življenja na vasi. Pevke so ubrano zapele ducat pesmi, med avtorji skorajda že ponarodelih motivov pa so bili Avseniki, Vrabc, Gobec, Merku', Martelanc in Možina. Večer je sklenila z moškim zborom skupna Foersterjeva pesem Pevec.

mu bloku. "Na tak način je rešil življenje vsaj dvema generacijama, saj bi drugače dočakali usodo Bolgarov, Čehov in Poljakov. Kakšna bi bila usoda naše manjšine brez angažirane Jugoslavije? Tako smo lahko razvili svojo identiteto in kulturo ter sodelovali pri samoupravljanju. Prvi smo se soočili z velikim svetom in stopili iz farovške zatohlosti v to širino".

Tako so vsaj tisti, ki so se udeležili romanja, končno po dolgih letih spet lahko praznovali Vnebohodom na isti dan, kot ga praznuje Cerkev in pol Evrope. Romanja v Gornji Grad ob reki Dreti, med Mozirjem in Kamnikom, se je udeležilo več kot dvesto romarjev v šestih avtobusih. Spremljalo jih je deset duhovnikov s škofovimi vikarjem in dekanom g. Benedičem. Slovesno mašo je ob somaševanju zamejskih duhovnikov vodil celjski škof Stanislav Lipušček. Ogronna katedrala v Gornjem Gradu je posvečena svetima Mohorju in Fortunatu in po prostornini in kupoli spada

rat popravljena, največjo preizdavo cerkve in tistega, kar je ostalo od ukinjenega samostana, je naredil v 18. stol. škof Attems. Visoko cenjene so oljne slike na stranskih oltarjih avtorja Johanna Martina Kremser Schmidta, nastalih med letoma 1773 in 1775, in dela slikarjev Leopolda Layerja (slikarja brezjanske Marije Pomagaj) in Pavla Künla. Posebno zanimivost te katedrale predstavlja kapela Božjega groba. Romarji so se po slovesnosti ločili in po kosilu je posamezna skupina obiskala krajevne znamenitosti, ki jih tod ne manjka. **P. Cvelbar**

Udeležba je bila množična

NARODNI DOM Tito in tovariši zadnji trud Jožeta Pirjevca

Številno občinstvo za eno najbolj prodanih knjig na slovenskem trgu

Po prvih pet tisoč razprodanih izvodih so tiskali še drugih šest tisoč, kar je za slovenski trg zelo nenavadno. Knjiga zaseda prvo mesto na lestvici najbolj prodanih knjig v mesecu juniju. Zato ne preseneča, da je bila dvorana Narodnega doma pretesna za številno občinstvo večera, ki sta ga priredili Tržaška knjigarna in Narodna in študijska knjižnica. Jožeta Pirjevca, akademika, dolgoletnega člana SAZU in avtorja knjige *Tito in tovariši*, ki je doživela veliko zanimanje, sta predstavila zgodovinarja Štefan Čok in Gorazd Bajc. Štefan Čok je orisal kratko vsebino knjige in dejal, da je zanimiva, ker opisuje mednarodno

zgodovino in tudi male dogodke okrog nje. Branje je zelo privlačno, saj nam nudi celovito sliko, ki je nastala na podlagi arhivskih virov. Zgodovinar Gorazd Bajc je sodeloval pri nastanku knjige, ki obsega več kot šeststo strani in je dosegla nadpovprečen uspeh. "Tito je predstavljal vedno problem za zgodovinarje in zato smo mogli za prvo Titovo znanstveno biografijo čakati do leta 2011". Knjiga je sad dolgoletnih raziskav v Moskvi, Londonu, ZDA, Berlinu, Zagrebu itd., dragocena pa je tudi zapuščina Vladimirja Dedijera, ki predstavlja pravo novost, saj je avtor lahko posegel po neobjavljenih študijah. Bajc je opozoril tudi na ženske like, ki so

prikazani večplastno, brez hvalisanja. Podčrtal je kult osebnosti, saj "je bila Titova smrt tempirana, doživel pa je faraonski pogreb". Avtor je najprej obrazložil svoje načrte: na začetku je hotel napisati knjigo o Kardelju, a je ugotovil, da o Kardelju brez Tita ni mogoče govoriti, saj je bil on vodilna osebnost od poznih tridesetih do devetdesetih let. Tako je okrog Tita zbral sodelavce in tovariše, ki so največ sodelovali z njim: Milovan Đilas, Edvard Kardelj, Aleksander Ranković in drugi. "Knjiga je splet usod in oseb", je dejal Pirjevec, "zaobjema skoraj tri četrtine prejšnjega stolet-

ja. Marsikaj se lahko še pove, saj detajli niso znani". Tako zaobjema knjiga odnos med komunisti, ki jih je zbral za svoje sodelavce in so bili tesno povezani v tovarišiji, na koncu pa so se smrtno sovražili. V knjigi je zaobjeta še zgodovina Jugoslavije, Evrope in sveta. Tito je doraščal v skromnih razmerah: iz revnega fantiča, ro-

jenega v zakotnem kraju, je postal osebnost svetovnega slovesa in ugleda. "Največji njegov uspeh je ta, da nam je podaril zmago in samozavest, ki je nujna za vsak narod, poleg tega smo dobili meje, s katerimi smo lahko zadovoljni", je bil odkrit prof. Pirjevec. Leta 1948 se je zgodilo, kar bi se brez Tita ne moglo zgoditi: mala Jugoslavija je bila proti Sovjetski zvezi in celemu sovjetske-

mu bloku. "Na tak način je rešil življenje vsaj dvema generacijama, saj bi drugače dočakali usodo Bolgarov, Čehov in Poljakov. Kakšna bi bila usoda naše manjšine brez angažirane Jugoslavije? Tako smo lahko razvili svojo identiteto in kulturo ter sodelovali pri samoupravljanju. Prvi smo se soočili z velikim svetom in stopili iz farovške zatohlosti v to širino".

Pirjevec je opisal Tita kot junaka z napakami, ker se je hotel uveljaviti in zmagati, ker je bil pohlepen in je živel v popolnoma neprimernem stilu in nazadnje ker je bil od vsega začetka pripravljen iti preko trupel tistih, ki so mu nasprotovali. "V Jugoslaviji so Tita pobožanstvili, doma pa je imel nesrečo, ker se je povezal z Jovankom, ki ni bila primerna zanj". Avtor knjige je Titu najbolj zameril to, da "ni nikoli spregovoril niti besedice po slovensko".

Gorazd Bajc, Jože Pirjevec in Štefan Čok (foto Kroma)

